

om in dit *Tijdschrift* te willen mededeelen, wat het deed en wat het nog denkt te doen in het belang van zoovele harer leden?

Vreeland,
24 Nov. 1916.

E. H. L. ENGELHARDT,
Tijd. Off. v. Gez. 2de kl.

DE GRANULINE-ADVERTENTIE.

Naar aanleiding van de opmerking in het *Tijdschrift* van 25 November over de granuline-advertentie in *Ons Leger*, wil ik even mededeelen, dat de redactie van genoemd maandblad na een opmerking mijnerzijds *terstond* heeft geweigerd de bewuste advertentie verder te plaatsen. De redactie schreef mij, dat zij mijn gevoelen deelde, dat een dergelijke aankondiging niet in haar orgaan tehuis behoorde.

Eefde (gem. Zutphen), 27 November 1916.

Dr. J. VAN DER HOEVEN.

DE TEGENWOORDIGE ROODVONKBESTRIJDING.

Ernstig bezwaar heb ik tegen de wijze, waarop collega HEIJERMANS mij in zijn jongste artikel ten tooneele voert. Hij stelt het voor, alsof ik zou aangeraden hebben om de lichte roodvonkepidemie te bestrijden door niet alleen de zieken, maar ook alle contacten in barakken af te zonderen. Wie de moeite wil nemen, om mijn schrijven nog eens op te slaan, zal het onjuiste van die bewering aanstonds inzien. En ik vertrouw ook, dat HEIJERMANS, als hij wat minder oppervlakkig leest, de eerste zal zijn om zijn onrecht in deze te erkennen.

Wat nu de zaak zelve aangaat, meen ik, dat de raad van HEIJERMANS, om het publiek tot rust te brengen, inderdaad niet kwaad is. Doch zijn raad om de afzondering in inrichtingen te beperken en de „briefjes” op te ruimen, lijkt mij nog steeds bedenkelijk. Het moge een te verdedigen standpunt zijn van den behandelenden geneesheer, die allereerst het belang van zijn patiënt op het oog heeft; maar wie ook het publiek belang heeft te behartigen en daarom zoo spoedig mogelijk ook aan deze epidemie een eind wil maken, mag dit standpunt naar mijn meening niet deelen.

Bovendien, beweegt men zich in die lijn, dan kweekt men geringschatting van het besmettingsgevaar, en nadert weer tot de ouderwetsche opvatting van den conservatieven of fatalistischen boer, die maling heeft aan briefjes en besmetting, en die heel genoegelijk zijn kopje koffie gaat drinken bij den buurman, waar de dokter een besmettelijke ziekte heeft vastgesteld.

Utrecht, 27 November 1916.

D. J. HAMBURGER.

HET REFERENDUM.

Naast de opvatting omtrent wetstoepassing, en de voorspelling omtrent instemming eener afdeeling, door collega VAN EYK in het vorig nummer (25 November) ten beste gegeven, zij medegedeeld, dat de afdeeling Rotterdam der Ned. Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst 22 November in een goed bezochte vergadering (ongeveer 80 leden aanwezig) op voorstel van het, uit 9 internisten bestaande afdeelingsbestuur besloot, aan het Hoofdbestuur te berichten, dat het referendum onwettig gehouden werd.

Van een somber beroep op art. 318 (doodvonnis over het Hoofdbestuur! brrr), door onzen collega uit het rustige Huizen onverschrokken te berde gebracht, gewaagde niemand; er viel geen woord debat, misschien wel omdat onmogelijk het tijdperk, verstreken tusschen de 67ste algemeene vergadering en de circulaire gedateerd 20 October 1916, welke het stembillet vergezelt, tot den in art. 49 huishoudelijk reglement voorgeschreven termijn van 2 maanden goed te praten is.

Lex dura, sed lex, gelde steeds, en wel bovenal bij het veranderen der wetten, al betreft het slechts f 5.— volgens den één, of een principieele ondragelijkheid volgens den ander.

Ik persoonlijk heb niet gestemd; na het zoo eenstemmig oordeel der vergadering, heb ik, in zonnig vertrouwen op de wetmatigheid van het Hoofdbestuur, mijn stem-billet, ingevuld met „tegen” en voorzien van een kanteekening, dat een onwettig ontstaan bindend besluit mij niet binden zal, in den zak gehouden . . . en thuis, met een verlucht gevoel bij mijn verzameling galsteenen gelegd.

Rotterdam, 27 November 1916.

Dr. H. K. DE HAAS.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

LONDEN. — **De vruchtbaarheid van tweelingen** (vervolg van bldz. 1970). Onze zetter heeft blijk gegeven van meer dan gewone belangstelling in zijn werk door mede te deelen, dat ook zijn vrouw een tweelingbroeder heeft en niettemin verre van onvruchtbaar is: zijn echt werd gezegend met acht éénlingen en daarna tweemaal een jongen en een meisje tegelijk.

WEENEN. — **Een levensmiddelen centrale voor artsen en apothekers.** Door de artsenkamer van Weenen, de maatschappelijke organisatie der artsen van Weenen en de algemeene Oostenrijksche apothekersvereniging is besloten, voor gezamenlijke rekening levensmiddelen in te koopen, opdat de artsen en apothekers zich vlug en goedkoop daarvan zullen kunnen voorzien. Het lidmaatschap kost slechts 2 kronen, behalve 1 kroon inschrijvingsgeld.

De schaarschte, die er heerscht, blijkt ook uit het ministerieel verbod om yoghurt en slagroom te bereiden of yoghurt, room en slagroom te verkoopen. „Kindermelk” en zuigelingenmelk mogen slechts met toestemming der overheid worden bereid of verkocht (*Deutsche med. Wochenschr.*).

BERLIJN. — **Leibniz en de geneeskunde.** Prof. ZIEHEN bespreekt in *Deutsche med. Wochenschr.*, n°. 46, ter gelegenheid van den 200sten sterfdag van LEIBNIZ (14 November), diens betrekkingen tot de geneeskunde. Zelf heeft hij slechts eens een geneeskundig onderwerp behandeld, de werking van den braakwortel, in 1696. Maar zijdelings heeft hij toch tot den vooruitgang der geneeskundige wetenschap bijgedragen. Dat zij niet de vruchten droeg, die men van haar mocht verwachten, schreef hij daaraan toe, „dat men de groote artsen niet zoo goed beloonde als de groote generalen”, maar ook aan de leerstelling, die in zijn tijd de geneeskunde kenmerkte. In plaats van theoretische stelsels verlangde hij onderzoekingen, vooral op vergelijkend ontleedkundig gebied en het opleggen van een verplichting aan de artsen om al hun waarnemingen te verzamelen en in te zenden bij een wetenschappelijk lichaam, dat ze zou ziften en publiceeren. Ook zag hij lang vooruit, dat de wiskunde de geneeskundige wetenschap van groot nut zou zijn. Eindelijk vermeldt ZIEHEN het standpunt van LEIBNIZ ten opzichte van de theorie van het denken. Hij legde er nadruk op, dat men het denkproces niet kan verklaren als uitsluitend een teruggave of rangschikking van de indrukken, die de hersenen van buiten af hebben bereikt, maar dat een zelfstandige werkzaamheid van onzen geest hierbij aan den dag treedt. Hieraan gaf hij uitdrukking door aan het oude „nihil est in intellectu, quod non prius fuerit in sensu” toe te voegen: „nisi intellectus ipse”.

— **Een nieuwe specialistische vakvereniging.** De artsen, die zich met mechanotherapie, geneeskundige gymnastiek en massage bezighouden, hebben zich vereenigd